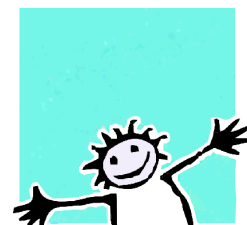

Pedagogisch beleidsplan
- **Gastouderopvang**

Inhoudsopgave

Voorwoord		3
Hoofdstuk 1	Gastouderopvang	4
Hoofdstuk 2	Pedagogische visie en doelstellingen	6
Hoofdstuk 3	De verschillende pedagogische verantwoordelijkheden	7
Hoofdstuk 4	Hoe worden de pedagogische doelstellingen bereikt	9
Hoofdstuk 5	Omgaan met opvoedingsvragen	12
Bijlage	Wat verwacht Kinderij?	13

Voorwoord

Voor u ligt het Pedagogisch Beleidsplan van de gastouderopvang van Kinderij. Met het op schrift stellen van de visie, de pedagogische uitgangspunten en de doelen wordt kwaliteit nagestreefd. Het maakt het pedagogisch handelen voor alle betrokkenen inzichtelijk en versterkt de professionaliteit. Het Pedagogisch Beleidsplan biedt grove kaders die richting geven aan het concrete handelen in de dagelijkse praktijk. Daarbij kan het niet anders zijn dan dat er altijd sprake is van een intentie; de dagelijkse praktijk vraagt om aanpassing aan de specifieke situatie van een bepaald moment. Bovendien veranderen inzichten en ideeën in de loop van de tijd. Richtlijnen zullen dan na overleg aangepast moeten worden, wat kan leiden tot wijzigingen in het beleidsplan. Daarmee wordt duidelijk dat een Pedagogisch Beleidsplan het resultaat is van een cyclisch en dynamisch proces.

Het Pedagogisch Beleidsplan geeft gastouders richting en houvast bij hun werk en biedt ouders en andere betrokkenen inzicht in hoe er met de kinderen wordt omgegaan en waarom dat zo gebeurt. Daarnaast streven we met het beschrijven van ons pedagogisch beleid kwaliteit na en geeft het ons handvatten om het pedagogisch handelen van gastouders te evalueren. Het doel is om er voor te zorgen dat voor alle betrokken partijen: kind, gastouder en ouder de gastouderopvang een leuke en waardevolle vorm van opvang is.

Wij hopen dat ieders betrokkenheid ertoe leidt dat zorgen over onze dienstverlening en over de opvangkwaliteit ons snel bereiken, zodat wij met elkaar in staat zijn waar nodig, verbeteringen aan te brengen.

Wanneer wij over *het kind* schrijven, gebruiken we de mannelijke vorm. We bedoelen dan zowel meisjes als jongens. Andersom spreken we over gastouder in de vrouwelijke vorm. Als we schrijven over de ouder(s), bedoelen we ook de verzorger(s) van het kind.

Wat is gastouderopvang?

De voornaamste taak van de opvangvoorzieningen, zoals de gastouderopvang, is de opvang van kinderen van ouders die tijdelijk niet voor hun kind beschikbaar (kunnen) zijn omdat zij bijvoorbeeld werken of studeren. Gastouderopvang is een vorm van opvang voor kinderen van zes weken tot dertien jaar binnen een gezinssituatie in de woning van de ouder of gastouder. De gastkinderen doen mee in het gezin van de gastouder, maar er wordt rekening gehouden met de wensen, opvoedingsideeën en geloofsovertuiging van de ouders en de kinderen zelf. Deze gastouders zijn niet in loondienst bij Kinderij. Gastouders melden zich aan om tegen een vaste vergoeding opvangdiensten te leveren aan ouders. Afspraken worden vastgelegd door middel van een overeenkomst van opdracht tussen ouder en gastouder en Kinderij. Gastouderopvang vindt over het algemeen plaats op het adres van de gastouder, maar kan ook op het adres van het kind plaatsvinden. Deze vorm van opvang is huiselijk, kleinschalig en kan op flexibele tijden plaatsvinden.

Gastouders kunnen zelf bepalen hoe beschikbaar en toegankelijk de gezinssituatie voor opvangtaken is. Daardoor is gastouderopvang een zeer flexibele vorm van kinderopvang. Kinderij beoogt verantwoorde opvang te realiseren door te bemiddelen tussen opvangvraag en -aanbod, door opvangsituaties te begeleiden en door toe te zien en invloed uit te oefenen op de kwaliteit van de opvang.

Belangrijke begrippen binnen de gastouderopvang

Kinderij

Kinderij is een organisatie, die bemiddelt tussen ouders die opvang vragen en personen die opvang willen bieden, die deze opvangsituatie begeleidt en toeziet op de kwaliteit hiervan.

Gastouderopvang

Gastouderopvang is kinderopvang die plaatsvindt in een gezinssituatie. Deze opvang wordt geboden door particulieren in hun eigen huis (van ouder of gastouder), met bemiddeling en onder begeleiding van en terugkoppeling met Kinderij.

Gastouder

Een gastouder is een particulier die, door bemiddeling van Kinderij tegen betaling en in georganiseerd verband, in haar huis opvang biedt.

Gastkinderen

Kinderen in de leeftijd van zes weken tot dertien jaar, die nog niet naar de middelbare school gaan waarvoor opvang via Kinderij gewenst is.

Ouder(s)

Ouder(s), verzorger(s) die kinderopvang vraagt of geregeld heeft via Kinderij.

Koppeling

Een door bemiddeling van Kinderij tot stand gebrachte overeenkomst tussen een gastouder en een ouder tot het verlenen van opvangdiensten. Onder begeleiding van en terugkoppeling met de bemiddelingsmedewerkers van het gastouderbureau. Gepoogd wordt de koppeling tussen gastouder en ouder zo te maken dat de sfeer in het gastgezin past bij de opvattingen en opvoedingsinzichten van de ouders.

Bemiddelingsmedewerkster

Werknemer van Kinderij die de gastouders en ouders selecteert, de koppeling tot stand brengt en de begeleiding verzorgt tijdens de opvangperiode.

Hoofdstuk 2 - Pedagogische visie en doelstellingen

Het pedagogisch beleid van de gastouderopvang wijkt per definitie af van dat van de kinderdagopvang en buitenschoolse opvang. De opvang vindt plaats bij mensen thuis, bij gezinnen met hun eigen opvoedingsstijlen en pedagogische inzichten. Hiermee zal de opvang bij de ene gastouder er anders uitzien dan bij de andere gastouder. Wel dienen ze in grote lijnen met elkaar in overeenstemming te zijn. Deze grote lijnen worden in dit plan uiteengezet. Gastouders en ouders dienen onze pedagogische visie te onderschrijven. Op basis daarvan kunnen we de opvang op verantwoorde wijze ondersteunen en toetsen, waardoor wij een kwalitatief goede opvang kunnen garanderen.

Pedagogische visie

Een kind wordt geboren met een bepaalde aanleg en eigenheid. Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Kinderen ontwikkelen zich in belangrijke mate zelf, ze zijn de motor van hun eigen ontwikkeling maar ze hebben daar wel wat bij nodig. Het belangrijkste dat kinderen nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen is vertrouwen, in zichzelf en in anderen.

Voorop staat dat een kind mag zijn zoals het is; dat er respect is voor de eigenheid van ieder kind. De rol van de volwassenen is er op gericht om het kind te ondersteunen, een duwtje in de rug te geven en zijn (zelf)vertrouwen te stimuleren, zodat hij zelfstandig door het leven leert gaan.

De ondersteuning die een kind nodig heeft, verandert naarmate hij groter en zelfstandiger wordt. Geleidelijk aan gaat het kind steeds meer zelf ondernemen. Het is dan belangrijk dat volwassenen ruimte geven voor de ontdekkingsdrang van het kind en inspelen op zijn steeds groter wordende behoefte aan informatie. Het is voor kinderen van belang dat volwassenen de inhoud van hun ondersteuning steeds aanpassen aan het ontwikkelingsstadium van het kind.

Pedagogische doelstellingen

Vanuit Kinderij willen wij de kinderen de mogelijkheid bieden op te groeien tot evenwichtige mensen, die hun talenten onderkennen en benutten, maar tegelijkertijd respect hebben voor andere mensen met andere waarden en normen. Hiervoor hanteren we de vier volgende opvoedingsdoelen (volgens Prof. Riksen-Walraven):

1. dat het kind zich prettig voelt bij een vertrouwde persoon die het kind begrijpt (emotionele veiligheid);
2. dat het kind de kans krijgt om te zijn wie het is, met zijn eigen kwaliteiten, met zijn grenzen van wat het kan en wil (persoonlijke competentie);
3. dat het kind leert om te gaan met andere kinderen en volwassenen, dat het leert samenwerken en delen, dat het leert om deel van een groep te zijn (sociale competentie);
4. dat het kind leert dat samenleven betekent dat er 'sociale verkeersregels' zijn, dat er waarden en normen, afspraken en regels zijn, die horen bij dit land in deze tijd.

In hoofdstuk 4 wordt beschreven hoe aan deze doelstellingen gewerkt kan worden.

- De verschillende pedagogische verantwoordelijkheden

Pedagogische verantwoordelijkheid van Kinderrij

Gastouder en ouder zijn samen verantwoordelijk voor de afspraken over en de uitvoering van de opvang, binnen de door Kinderrij gestelde kwaliteitseisen en voorwaarden (zie Algemeen Reglement gastouderopvang). De gastouder en de ouder moeten elkaars opvoedingsvisie respecteren. Schriftelijke afspraken kunnen worden gemaakt over de wijze waarop over de opvoeding wordt afgestemd en over de wijze waarop met het gastkind in de opvangsituatie wordt omgegaan.

Kinderrij zorgt er voor dat bij de gastouder de voorwaarden aanwezig zijn om aan de ontwikkeling van het kind tegemoet te komen. De pedagogische verantwoordelijkheid van Kinderrij is dus een voorwaardenscheppende.

Voorwaarden aan de gastouder

Met de gastouders wordt voorafgaand aan de opvang een intake gesprek gevoerd in het huis van de gastouder. In dit gesprek wordt aan de hand van diverse criteria (vastgelegd in het intake formulier + de wettelijke verplichte eisen) de gastouder geselecteerd. Deze eisen zijn conform het convenant kwaliteit kinderopvang van december 2007.

De gastouder beschikt over minimaal een diploma mbo-2 Helpende (Zorg en) Welzijn of een ander diploma dat aan de eisen voldoet, of een geldig ervaringscertificaat. De gastouder heeft een geregistreerd certificaat Eerste Hulp aan Kinderen van het Oranje Kruis. En een verklaring omtrent gedrag (VOG) ook voor huisgenoten van 18 jaar of ouder.

Daarnaast is de gastouder verplicht de aangeboden nascholing van Kinderrij te volgen: o.a. de herhalingscursus EHBO, pedagogisch handelen, herkennen kindermishandeling en veiligheid en hygiëne.

Voorwaarden aan de opvangomgeving

De bemiddelingsmedewerker voert jaarlijks en in ieder geval vóór aanvang van de opvang bij de gastouder een risico-inventarisatie uit. Hierbij moet worden vastgesteld dat de ruimte hygiënisch en veilig is. Daarnaast moet er zowel binnen als buiten voldoende speelruimte zijn zoals een speelhoek, knutseltafel en een aparte slaapruijnt voor kinderen tot 1,5 jaar.

De gastouder heeft achterwacht geregeld, bij de opvang van vier kinderen of meer, die in geval van calamiteiten beschikbaar is. De achterwacht is een persoon die ten alle tijden oproepbaar is wanneer dat nodig is. De gastouder heeft duidelijke afspraken met de achterwacht gemaakt met betrekking tot bereikbaarheid en verwachtingen ten aanzien van de opvang. Deze afspraken zijn op schrift gesteld en ondertekend. Het gastouderbureau is op de hoogte van de gemaakte afspraken en in het bezit van een afsprakenlijst. De achterwacht moet in het bezit zijn van een verklaring omtrent het gedrag. Het gastouderbureau bewaart deze verklaring op kantoor.

Verder moet er sprake zijn van een evenwichtige leeftijdsamenstelling van de groep. Een gastouder mag maximaal zes kinderen van 0 tot 13 jaar opvangen, waarbij eigen kinderen tot 10 jaar worden meegeteld. Als de kinderen allemaal jonger zijn dan 4 jaar, mag zij maximaal 5 kinderen tegelijk opvangen, ook weer inclusief eigen kinderen van die leeftijd. Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Ook weer inclusief kinderen van die leeftijd.

Pedagogische verantwoordelijkheid van de ouder

Voor de opvoeding zijn kinderen aangewezen op volwassenen in het algemeen en op de ouders in het bijzonder. Als kinderen worden opgevangen, delegeren ouders opvoedingstaken gedeeltelijk en tijdelijk aan anderen. Van de ouders wordt verwacht dat zij gemaakte afspraken nakomen en tenminste één keer per maand tijd te nemen voor een kort overleg over hoe de opvang van het kind verloopt. De ouders blijven eindverantwoordelijk voor hun kind(eren). Zij voeden hun kind op binnen de mogelijkheden en grenzen die de Nederlandse samenleving biedt.

Pedagogische verantwoordelijkheid van de gastouder

Gastouders nemen in hun eigen gezinssituatie een aantal opvoedingstaken van de ouders over. Het gastkind doet mee in het gezin; maar de gastouder houdt in de omgang met het kind zoveel mogelijk rekening met de behoeften van het kind en de wensen van de ouder. Dit vraagt ook van het gastgezin

aanpassing aan het gastkind. Daarom is het belangrijk dat eerst binnen het gastgezin afspraken worden gemaakt over de 'gastvrijheid' van het gezin voor kinderen van andere ouders. Het betekent overigens niet dat een gastouder zich volledig moet aanpassen aan de wensen van de ouders. Een gastouder heeft ook haar eigen waarden en normen en vangt mogelijk nog meer kinderen met weer andere wensen op. Ze zoekt hierin een evenwicht.

De met de ouders gemaakte afspraken over de omgang met het kind dienen te worden nagekomen. Afspraken worden regelmatig geëvalueerd en zo nodig bijgesteld. Daar waar deze wederzijdse aanpassing, onoverbrugbare problemen of bezwaren oplevert, wordt de koppeling na overleg met de betrokken partijen door Kinderij beëindigd.

- Hoe worden de pedagogische doelstellingen bereikt?

Emotionele veiligheid

Een gevoel van veiligheid is de basis voor kinderen om zich te kunnen ontwikkelen. Daarom is het bieden van emotionele veiligheid zo ontzettend belangrijk. Het kind moet zich bij de gastouder 'thuis' kunnen voelen, waar het zich kan ontspannen en zichzelf kan zijn. Voor de gastouder betekent dit dat je laat merken dat je betrokken bent bij wat kinderen beleven, voelen en ervaren.

Als een kind verdriet heeft als de ouder afscheid neemt, neemt de gastouder het verdriet serieus door te zeggen: *"Je bent een beetje verdrietig omdat mama weggaat. Zullen we voor het raam nog even zwaaien? 'Dag mama, tot vanmiddag', want dan komt ze weer terug."*

De visie vanuit Kinderrij over rituelen zoals het groeten, zwaaien en/ of gedag zeggen voor het gastkind hebben twee functies. Het is allereerst een ritueel dat voor het kind de overgang van de opvangsituatie naar de thuissituatie duidelijker maakt. Het gebruik van rituelen helpt het kind gebeurtenissen in de tijd te plaatsen. Daarnaast bieden rituelen het kind een hulpmiddel om afstand te nemen van een situatie waar het aan is gehecht geraakt.

Een kind mag ook zijn onvrede uiten. Deze worden serieus genomen. Aan de manier waarop ze geuit worden, worden eisen gesteld afhankelijk van de leeftijd van het kind en de situatie.

Een kind dat boos is, omdat het niet met klei mag spelen, wordt serieus genomen. *"Ik begrijp dat je nu met de klei wil spelen, maar dat kan nu niet, omdat ik de baby zo de fles moet geven. Je mag best boos zijn, maar ik wil niet dat je de stoel op de grond gooit, zet hem dus maar weer recht."* (Waarna meteen een complimentje volgt als het kind het gedaan heeft.)

Als een kind zich veilig voelt en weet dat hij op de gastouder terug kan vallen, kan het zijn aandacht richten op zijn omgeving en is hij vrij om nieuwe indrukken op te doen en te leren van wat hij meemaakt. Behalve de interactie met de gastouder zijn er ook andere factoren die kinderen kunnen helpen om kinderen een gevoel van veiligheid en vertrouwen te geven. Kinderen kunnen ook door de contacten met andere kinderen emotionele veiligheid ervaren. Daarvoor is het belangrijk dat kinderen elkaar leren kennen en vertrouwd raken met elkaar. De gastouder kan er voor zorgen dat dit gebeurt door het spel of de interactie tussen de kinderen te begeleiden, te ondersteunen en te stimuleren. Ook grenzen stellen aan het gedrag van de kinderen hoort hierbij, zodat elk kind zich veilig kan voelen.

De manier waarop het wennen aan de gastouderopvang gebeurt, is belangrijk voor het gevoel van veiligheid. De gastouder biedt continuïteit in de opvang door het kind in de gelegenheid te stellen aan haar te wennen en een band met haar aan te kunnen gaan. De bemiddelingsmedewerker adviseert de ouder om de opvang langzaam op te bouwen en voldoende tijd te nemen om het kind aan de opvang te laten wennen. Kinderrij geeft een minimum aantal opvanguren per week aan, om ervoor te zorgen dat een band kan ontstaan tussen het kind en de gastouder. Veiligheid en geborgenheid worden ook bevorderd door vaste regels en gewoontes te hanteren en consequent te zijn. Het kind weet dan wat het te wachten staat en waar het aan toe is.

Persoonlijke competentie

In onze samenleving gaan wij ervan uit dat elk kind een individu is met eigen mogelijkheden, afhankelijk van aanleg en ontwikkelingsfase. Voor een goede ontwikkeling is het belangrijk dat we rekening houden met het ontwikkelingsstadium en -tempo van het kind: wanneer kan hij wat aan. Vanuit deze visie scheppen we in woord en daad een sfeer waarin ieder kind de kans krijgt om te zijn wie het is, met zijn eigen kwaliteiten, met zijn grenzen van wat het kan en wil.

Kinderrij verwacht dat er zoveel mogelijk rekening met de aanleg van elk kind gehouden wordt: is hij leergierig, heeft hij broers of zussen thuis (voorbeeldfunctie), is hij verlegen of juist 'haantje de voorste'. Met de leergierige peuters kan de gastouder bijvoorbeeld extra spelletjes doen, zoals het oefenen van begrippen als hoog/laag en boven/onder. Voor kleuters en schoolgaande kinderen kan

de gastouder extra materiaal in huis halen zoals boeken en/ of spelmateriaal. De gastouder probeert zoveel mogelijk het gastkind bij het spel te betrekken en te stimuleren door het aanbieden van spelmateriaal.

Kinderij vindt het belangrijk dat de gastouder in staat is de gastkinderen gevarieerd en op de ontwikkelingsfase afgestemd speelmateriaal aan te bieden. Daarom kan de gastouder die opvang biedt gratis gebruik maken van de speel-o-theek.

Voor het kind is het van belang dat het zo jong mogelijk zijn eigen mogelijkheden leert kennen en benutten. Dit bevordert zijn zelfvertrouwen en stimuleert hem om initiatieven te nemen. Afhankelijk van de leeftijd van het kind kan de gastouder het kind laten zien hoe hij bepaalde dingen kan doen. Bij het aankleden stimuleert ze het kind steeds meer zelf te doen, bijvoorbeeld een sok laten aantrekken, of, nadat ze het eerst heeft voorgedaan, zelf veters laten strikken.

Het is belangrijk dat het kind gestimuleerd wordt bij het zelfstandig leren eten. De gastouder kan beginnen met een soepstengel, daarna brood in blokjes, zelf brood laten smeren en zelf laten drinken uit een bekertje, eventueel eerst met een beetje hulp.

Op het gebied van zindelijkheid training stimuleert de gastouder, in overleg met de ouders, het kind zelf naar de WC te gaan, wanneer het daarvoor belangstelling toont of anderszins aangeeft er aan toe te zijn.

Wat een kind al zelf kan, moet hij zelf kunnen doen en wanneer het lukt wordt het kind geprezen. De gastouder geeft het kind de ruimte door niet te snel met oplossingen te komen en niet te snel hulp aan te bieden. De gastouder geeft het kind vertrouwen door bijvoorbeeld te zeggen: "*Probeer het maar, je kunt het vast wel*".

Om op te kunnen groeien tot een evenwichtige volwassene is het zeer belangrijk dat een kind zichzelf leert waarderen. Dit is ook van belang in de sociale relaties met andere mensen: het kind moet leren beseffen dat hij de moeite waard is en gelijkwaardig aan andere kinderen. Dit wil niet zeggen dat alle kinderen gelijk zijn; ieder kind heeft zijn sterke en zwakkere kanten. Maar de ene is nooit minderwaardig aan de ander.

Het is goed het kind complimentjes te geven als hij iets goed gedaan heeft: "*Nou krijg ik het fietsslot niet open, en jij wel, knap van jou hoor!*" De gastouder kan het kind laten merken dat ze bijvoorbeeld zijn tekening mooi vindt door deze aan de muur te hangen, of in een plakboek of speciale doos te doen.

Het bewegen van een kind kun je ook stimuleren door een kind complimentjes te geven. De gastouder moet er op letten dat er niet overdreven wordt. Het kind moet het idee hebben er iets voor gedaan te hebben. Daarnaast is een gastouder zich er echter wel van bewust dat een kind niet alle aandacht moet 'verdienen' en zich er niet voor in allerlei bochten moet wringen. Een opmerking als "*Gezellig dat je er bent!*" past hierbij.

Sociale competentie

Het leren om te gaan met andere kinderen en volwassenen is essentieel voor iedereen om zich staande te kunnen houden in de samenleving. Je moet samen kunnen spelen en werken, kunnen delen, anderen helpen, je in anderen kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, conflicten kunnen voorkomen en oplossen, vriendschappen kunnen sluiten en onderhouden. Door om te gaan met leeftijdgenootjes, komen de kinderen in allerlei situaties terecht waarvan ze kunnen leren. Bijvoorbeeld ruzie om het zelfde speeltje, jaloezie om de aandacht enzovoorts.

Sociaal wenselijk gedrag leert het kind het makkelijkst als het positief resultaat heeft. Dit kan door dat het een compliment krijgt van een volwassene maar ook doordat het oog krijgt voor andere kinderen zowel verbaal als non-verbaal.

Conflict situaties kunnen op zich een doel hebben, wat natuurlijk niet inhoudt dat we kinderen hun gang maar moeten laten gaan. Als gastouder kun je juist deze situatie aangrijpen om het kind uitleg te geven over zijn emoties en behoeftes en die van de ander.

Als een kind niet met de knuffel van een ander kind mag spelen, ontstaat er een conflict. De kinderen komen er samen niet uit en de gastouder begeleidt ze: *"Je bent boos omdat je met haar knuffel wil spelen. Die knuffel is zo belangrijk voor haar, dat ze niet wil dat je er mee speelt. Zullen we samen iets anders uitzoeken om mee te spelen?"*

Soms is het nodig bij een conflictsituatie kinderen van verschillende leeftijden uit elkaar te halen. Zo zou de gastouder bijvoorbeeld grote kinderen even boven kunnen laten spelen terwijl de kleine kinderen beneden zijn.

Als een verstandelijk of lichamelijk gehandicapt kind deel uit maakt van de omgeving, praat de gastouder met de andere kinderen over de handicap. Ze geeft op hun niveau uitleg over wat er aan de hand is, en waarom het gehandicapte kind anders is of anders reageert. Door veel aan kinderen uit te leggen en zelf het goede voorbeeld te geven leren wij als volwassenen hoe de kinderen prettig met elkaar om kunnen gaan.

Overdragen van algemeen geldende waarden en normen

We dragen waarden en normen over aan onze kinderen om hen te leren hoe we goed met elkaar om kunnen gaan. We willen kinderen helpen opgroeien tot mensen die afspraken kunnen maken en houden en die zich ook voor dingen inzetten waar ze op dat moment minder zin in hebben. Onze visie is dat de gastouder zich er goed van bewust moet zijn dat de waarden en normen die zijzelf hanteert, niet in dezelfde mate gelden voor alle leden van de samenleving en dat andere culturen soms totaal andere waarden en normen kunnen hebben. Het is belangrijk om schoolgaande kinderen over die andere waarden en normen te informeren. In ieder geval willen we duidelijk maken dat de ene cultuur niet minder waard is dan de andere.

We vinden het belangrijk om kinderen te leren respect te hebben voor elkaars eigendommen of bezigheden, dus niet zomaar iets van een ander pakken zonder te vragen. Bij jongere kinderen kan de gastouder dit doen door steeds te herhalen: *"Nee, dat is van Daan"*, of *"Daar is Anne mee aan het spelen, straks ben jij aan de beurt."* Zo worden ze spelenderwijs bekend gemaakt met waarden en normen. Respect voor anderen uit zich in de norm om elkaar niet te slaan, bijten, uitschelden of uitsluiten. Respect voor alles wat leeft, is een andere belangrijke waarde die de gastouder wil overbrengen op de kinderen.

Vaak zal het voorkomen dat kinderen bepaalde dingen van de gastouder niet mogen, die ze van hun eigen ouders wel mogen, bijvoorbeeld met een bal in de gang spelen. Ook dit maakt kinderen vertrouwd met het feit dat niet overal dezelfde waarden en normen gelden. Kinderen blijken goed in staat om met deze verschillen om te gaan.

Hoofdstuk 5 - Omgaan met opvoedingsvragen

Opvoedingsvragen

Iedere opvoeder, of het nu een beroepskracht is of een ouder, heeft wel eens vragen over de manier waarop het best met een kind of een groep kinderen kan worden omgegaan. Er wordt met de eigen ouders, met de buurvrouw of een vriendin overlegd en ervaringen worden uitgewisseld. Emotionele steun, praktische tips of hulpmiddelen en aanvullende informatie uit de ervaringen van de gesprekspartners bieden opvoeders over het algemeen voldoende houvast om bevredigende oplossingen te vinden. Van de ouder wordt verwacht dat zij de gastouder goed informeert over zaken die van belang zijn om het kind adequaat op te vangen zodat zij goed op zijn behoeften in kan spelen. De gastouder en ouder proberen open te staan voor elkaars ervaringen en vragen met betrekking tot de opvang van het gastkind.

Daarnaast kunnen gastouder en ouder voor adviezen over de omgang met het gastkind terugvallen op de bemiddelingsmedewerker van Kinderij. In een gesprek met de ouder, de gastouder of beide opvoeders, zal geprobeerd worden het probleem te verhelderen. Ook zal bekeken worden in welke richtingen een (voorlopige) oplossing gezocht kan worden. Zo nodig wordt met ondersteuning van de bemiddelingsmedewerker een heldere hulpverleningsvraag geformuleerd en kan geadviseerd worden bij welke instantie of voorziening de ouder van het kind deze hulp het best kan vragen. De gastouder kan een vorm van begeleiding of deskundigheidsbevordering worden aangeboden. Bij een advies van derden zal er altijd vooraf toestemming van ouders gevraagd worden.

Als bemiddelingsmedewerkers van Kinderij advies over de ontwikkeling of opvoeding van een kind willen vragen aan een andere voorziening moet eerst overleg met de eigen ouders hebben plaatsgevonden. Alleen met hun toestemming mogen persoonlijke gegevens met derden worden besproken. Een uitzondering mag wettelijk soms worden gemaakt als er een sterk vermoeden bestaat dat het kind wordt mishandeld. Wij verwijzen hiervoor naar het protocol kindermishandeling. Dit protocol is op te vragen bij Kinderij.

Gedrag beïnvloeden

Kinderen leren het meeste van voorbeeldgedrag. Vooral bij het leren van sociaal gedrag en het overbrengen van waarden en normen is hoe de gastouder zich gedraagt belangrijker dan wat zij er over zegt. De gastouder heeft daarom een voorbeeldfunctie voor de kinderen. Ze zal in haar gedrag laten zien dat ze positief omgaat met anderen, respect heeft voor alles wat leeft, eerlijk is, afspraken nakomt, geen fysiek of verbaal geweld gebruikt, enzovoorts.

Kinderen leren ook van het belonen van gewenst gedrag. Een complimentje, een aai over de bol is vaak al genoeg. Van straffen leren de kinderen veel minder: ze leren dan wel wat niet mag, maar weten nog niet hoe ze zich wel moeten gedragen. Door vooral aandacht te hebben voor het positieve gedrag van het kind wordt dit gestimuleerd en zal het vaker voorkomen. Afhankelijk van de situatie kan het negeren van ongewenst gedrag voldoende zijn, bijvoorbeeld als een kind zeurt om een koekje maar heel goed weet dat hij dat niet mag. De gastouder kan ook de aandacht vestigen op iets dat wel mag. Soms is het gedrag van een kind zo storend, dat het niet genegeerd kan worden.

Als een kind met eten gooit, zegt de gastouder: *"Ik wil niet dat je met eten gooit. Raap het brood maar op en eet de rest van je bord maar leeg."* Als het kind aanstalten maakt om de aanwijzing op te volgen, geeft de gastouder onmiddellijk een complimentje. Hierdoor krijgt het kind aandacht voor het gewenste gedrag en wordt dat gestimuleerd. Het is belangrijk om niet lang boos te blijven en het conflict af te sluiten door er over te praten of door bijvoorbeeld een knuffel te geven.

Bijlage - Wat verwacht Kinderij?

Kinderij verwacht van gastouders:

Veiligheid:

- het huis zodanig in te richten, dat er voldoende ruimte is voor kinderen om te slapen, te eten, te spelen en ruimte om de kinderen te verschonen.
- de ruimten waar de kinderen verblijven, ook buitenruimten, zodanig in te richten dat ze voor kinderen veilig en hygiënisch zijn.
- extra te letten op de veiligheid van stopcontacten, ramen, deuren, hekjes, trappen, (heet)water en kachels.
- gevaarlijke stoffen buiten het bereik van kinderhanden op te bergen.
- niet te roken en geen alcohol te nuttigen in de buurt van kinderen.
- honden en katten af te scheiden van kinderen en ze nooit alleen te laten met de dieren, omdat wij er vanuit gaan dat dieren nooit volledig te vertrouwen zijn.
- kinderen alleen in de eigen auto te vervoeren met toestemming van de ouders en in dit geval te zorgen voor een goed gekeurd autostoeltje en/of gordels en een auto-inzittenden verzekering.

Opvoeding:

- de kinderen optimaal te verzorgen, te stimuleren en te begeleiden en dit te doen in nauw overleg en in samenwerking met de ouders.
- steeds voldoende gevarieerd en op leeftijd afgestemd speelgoed en spel materiaal in huis te hebben en hiervoor zo nodig een beroep te doen op de ouder, of te lenen bij de speel-o-theek of bibliotheek.
- elk kind te respecteren, ongeacht leeftijd, geslacht en ras.
- geen lichamelijke straffen of verbaal geweld te gebruiken als opvoedingsmiddel.
- te zorgen voor gezonde voeding en tussendoortjes, specifieke wensen van ouders met betrekking tot de voeding te respecteren en dieetvoorschriften van de ouders zonder meer op te volgen.

Communicatie:

- de ouder regelmatig op de hoogte te stellen van de ervaringen met het kind en het verloop van de opvang, bijvoorbeeld door het bijhouden van een dagboekje, vooral voor kinderen die zelf niet of moeilijk praten.
- de opvoedingswaarden en -normen van de ouders te respecteren en zich in te zetten voor een goede samenwerking met de ouders.
- de kinderen niet zonder toezicht alleen te laten en de zorg voor kinderen niet zonder medeweten van de ouders over te laten aan de zorg van anderen, ook niet aan huisgenoten, tenzij er sprake is van een noodgeval.
- gastouders en ouders maken goede afspraken over haal- en brengtijden, over spelen met vriendjes en toezicht op buitenspelen.
- in geval van ziekte van het kind wordt in overleg tussen gastouder en ouder bepaald of het kind door de gastouder opgevangen kan worden. De situatie van de gastouder is hierin leidend.

Overige:

- ten aanzien van het toedienen van medicijnen, het vervoer per auto of het zelfstandig gaan van A naar B van het kind een aparte overeenkomst af te sluiten met de ouder, teneinde de aansprakelijkheid juridisch bij de ouder te laten. De bemiddelingsmedewerker krijgt altijd een kopie van dit formulier.
- privacygevoelige gegevens te respecteren en geen gegevens en informatie door te spelen aan derden.
- de aangeboden na- en bijscholing door Kinderij bij te wonen en te volgen.